

ΤΙ ΑΛΛΟ :

Τὸ ξαναλέμε πάλι τὸ γνωστὸ, ὅτι συμφέροντα καὶ τόσο ἄλλοι λόγοι μᾶς σπρώχνουν νᾶμαστε μὲ τὴς Δυνάμεις τῆς Ἀνταντ. Μακάρι νὰ μὴν εἶχαμε νὰ διαλέξουμε, μὲ ποιούς θὰ πᾶμε. Μά, ἔταν ἔχουμε, θὰ πᾶμε μὲ τὴν Ἀγγλία, Γαλλία καὶ Ρουσία. Καὶ θᾶπρεπε νὰ τὸ κάνουμε ὡς ἓνα βαθμὸ, καὶ ἂν ἡ Γερμανία μὲ τὴν Ἀουστρία δὲν εἶτανε συμμάχισες τῶν Τούρκων καὶ μὲ τὴν συμμαχία τοὺς αὐτῆ ὄχτραὶ ἄμεσοὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ ὄχτραὶ του, ἀφοῦ, καὶ νᾶταν δυνατὸ νὰ ξεχάσουμε τὴν κληρονομικὴ πρὸς τοὺς Τούρκους ὄχτητά μας, θᾶμενε μὴ πρᾶγματικότητά βουόν, ἔτι ὁ μισὸς ἑλληνισμὸς βρίσκεται ἀκόμη καὶ χροσπαλεύει μέσα στὸ ὄχτρικὸ του τούρκικο Κράτος, τὸ Κράτος ποὺ μεγάλο μέρος του ἀποτελεῖ τὴν ἐθνικὴ κληρονομιά μας. Ὅταν ἔμωσ συμμογγοῦν κιάλας, Γερμανία καὶ Ἀουστρία, μὲ τοὺς Τούρκους, σ' ἐμᾶς τί μένει πιά νὰ κάνουμε; Ἀπ' ἔλα τὰ συμφέροντά μας ἡ ἐθνικὴ ἀποκατάστασις ἢ τοὺλάχιστο τὸ ξελευτέρωμα ἀπὸ τοὺς Τούρκους δὲν εἶναι τὸ τῶνότερο, ποὺ για αὐτὸ θᾶπρεπε νὰ ὑποχωρήσουν ἄλλα, καὶ ἂν τυχόν ὑπαρχαν τέτια σὲ πλευρὰ ἀντίθετη ἀπὸ κείνη, ποὺ μᾶς δίνει ἐλπίδες γιὰ τὸ ξελευτέρωμα καὶ τὴν ἀποκατάστασις; Μά οὔτε βρίσκονται κἂν συμφέροντα σπουδία στὴν ἀντίθετη πλευρὰ. Στὴς χώρες ποὺ ὀρίζε ἡ Ἀνταντ στέλνουμε τὰ περισσότερα προϊόντα μας, σ' αὐτὰς βρίσκει δουλειὰ καὶ ζῆ, μεγάλος πληθυσμὸς ἑλληνικὸς, σ' αὐτὰς ἐργάζονται καὶ κερδίζουν τὰ χαπορία μας, σ' αὐτὰς χροστώμε κι αὐτὰς θὰ μᾶς δανείζου καὶ στὸ μέλλον, ὡς ποὺ νὰ δοῦμε οἰκονομικὴ προκοπή. Πολιτικὸν συμφέρον ἀντίθετον κανένα δὲν ἔχουμε μὲ τὴ Γαλλία καὶ Ἀγγλία. Μὲ τὴ Ρουσία, μόνο στὸ ζήτημα τῆς Πόλης, ἔπου ἔχει βλέψεις ἄδικες, ἐρχόμεστε ἀντίθετα, καὶ θὰ τῆς ἀντιπράξουμε σ' αὐτὸ ἔπως μπορούμε. Μά μένοντες στὴν πάντα ἡ ἀντίθεσις αὐτή, ἔταν συμφέρον τῆς Ρωσίας εἶναι νᾶχη φιλικὸ τῆς τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος καὶ νὰ τῆς χροστώμ εὐγνωμοσύνη, γιὰτὶ κ' ἐμᾶς τὸ ἴδιο καὶ περισσότερο δὲν εἶναι συμφέρον μας νᾶχουμε τὴν εἰλικρινέστερη φίλιὰ μὲ τὸ μεγάλο Ρωστικὸ ἔθνος, ποὺ μπορεὶ καὶ νὰ γειτονέψουμε μαζί του; Λοιπὸν σχεδὸν ἔλα τὰ συμφέροντά μας βρίσκονται μόνο στὴ μιὰ πλευρὰ. Ἄν οἱ Γερμανοὶ σὲ μερικὰς βιομηχανίας, ἔπως στὰ φαρμακευτικὰ εἶδη καὶ στὰ εἶδη τῆς κωκαλλυρίας ἀφήσαν τοὺς ἄλλους πίσω κ' εἶναι δυσκολοαναπλήρωτοι, ἂν τὸ Γερμανικὸν ἐμπόριο εἶναι βολικὸ καὶ κάνει εὐκολίες κ' ἔχει τάξη, ἐνῶ τὸ ἐγγλέζικο λ. χ. εἶν' ἀλύγιστο καὶ φαιροκούνητο, ἔπως ἀλύγιστο καὶ ἀποκρουστικοὶ εἶναι καὶ οἱ ἐγγλέζοι, αὐτὴ καὶ ἄλλα τέτοια σχεδὸν δὲν ἔχουν σημασία γιὰ τὸ ἑθνικὸν συνολικὸν συμφέρον. Τὸ συνολικὸν αὐτὸ εἶναι μὲ τὴν Ἀνταντ. Βαλετε τώρα μαζί καὶ τὴν ἄλλη πραγματικότη, ἔτι οἱ χώρες μας εἶναι στὴ διάθεσις τῶν ἀγγλογάλλων, στὸ μέλλον καὶ τῶν Ρούστων, γιὰ νὰ νοι-

ώσετε ὅτι, ἔπως ἀπὸ συμφέρον κ' ἀπὸ τὴν ἱστορία μας — γιὰτὶ, νὰ μὴν τὸ ξεγνοῦμε κι αὐτὸ, στὴς τρεῖς Δυνάμεις χροστώμε ἔσο καὶ στὰ αἵματα καὶ τοὺς ἀγῶνες μας τὴ μερικὴ μας ἀνεξαρτησία καὶ τὸ μερικὸν μέγαλωμα τοῦ Κράτους μας — καὶ ἔπως ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευσή μας καὶ τὸν πολιτισμὸ καὶ τὰ αἰσθηματά μας, ἔτσι κι ἀπὸ ἀνάγκη δὲν μπορούμε παρὰ νὰ εἶμαστε φίλοι τῆς Τριπλῆς Ἀνταντ. Κι αὐτὸ δὲν εἶναι ζήμιὰ μας, δὲν εἶναι ἐλλειψὴ πολιτικότητος νὰ τὸ κηρύχνουμε, γιὰτὶ τάχα χάνουμε τὴν λευτεριά στὴν κίνησή μας καὶ δὲν περιμένουμε καλύτερα κέρδη μὲ τὸ παζάρεμα. Παζάρεμα δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε, γιὰτὶ οἱ βλέψεις μας εἶναι καθωρισμένες καὶ γνωστὰς καὶ δίκιες. Ὅμοιοιῶντας ἔμωσ κείνο ποὺ εἶναι καὶ δείχνοντας ὅτι τὸ νοιῶουμε βαθειά, κερδίζουμε τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ γινόμεστε στήριγμα γιὰ τὴν πολιτικὴν συμμαχίαν δυνατῶν ποὺ εἶναι καὶ δική μας πολιτικὴ.

Ὅταν λοιπὸν τὰ πράγματα εἶν' ἔτσι, ποιὸ μπορεὶ νᾶναι τὸ φέρισμο Ἐλληνα μπρὸς στὸ πρόβλημα ποὺ μᾶς βασανίζει, νὰ ἔδουμε στὸν πόλεμον κ' ἐμεῖς ἡ ὄχι; Ἐν' ἀπὸ τὰ δύο: Ἡ νὰ ἐνωθῆ στὴ γνώμη, ὅτι πρέπει νὰ τοληθῶμε νὰ βγοῦμε καὶ νὰ συμμαχήσουμε μὲ τὴν Ἀνταντ ἢ, νᾶναγνωρίζῃ πὼς πρέπει νὰ συμπολεμήσουμε καὶ νὰ ποιά γιὰ τὴν καταστροφὴ ποὺ ὁ ἑλληνισμὸς παθαίνει στὸ μεταξύ, μὰ νὰ τροιάξῃ καὶ νὰ μὲν, ἀναποφάσιτος μπρὸς στοὺς κινδύνους. Εἴτε τὸ ἓνα κάνει ἔμωσ εἴτε τᾶλλο, ἔνας Ἕλληνας δὲν μπορεὶ νὰ μὴν εὐχεται νὰ νικήθῃ ἡ Γερμανία, δὲν μπορεὶ νὰ μὴ χαιρεται γιὰ τὰ Γερμανικὰ παθήματα — ὄχι: σὴν ἄνθρωπος, γιὰ τὸ πετσόκομμα τῶν Γερμανῶν. μὰ σὴν Ἕλληνας, γιὰ τὰ στρατιωτικὰ καὶ πολιτικὰ παθήματα, — δὲν μπορεὶ νὰ μὴ χαιρεται γιὰ τὴς νίκης τῆς Ἀνταντ, νὰ μὴν πονῇ, καὶ σὴν ἄνθρωπος καὶ σὴν Ἕλληνας γιὰ τὰ παθήματά τῆς, νὰ μὴ σέβεται, νὰ μὴ τῆς ἐκδηλώνει τὴ συμπάθειά του, δὲν μπορεὶ νὰ τὴν εἰρωνεύεται, δὲν μπορεὶ νὰ τὴ βρίζει, δὲν μπορεὶ δίχως κανένα λόγον καὶ ἔσο παίρνει ἀντιπολιτικὰ καὶ ἀνθεθνικὰ νὰ τὴν παρασταίνει σὰ συνωμότησα ποὺ ἐπίδουλεύεται τὴν Ἑλλαδοῦλα, δὲν μπορεὶ κείνους ποὺ τὰ ἑλληνικὰ καὶ μόνο τὰ ἑλληνικὰ συμφέροντα, ποὺ εἶναι θεοφάνερο ποὺ βρίσκονται, ὑπερασπίζου νὰ τοὺς κηρύχνη δικηγόρους τῆς. Κι ἂν κρίνη πὼς νικήτρα θὰ βγῆ στὸ τέλος ἡ Γερμανία, τὴν κρίση του αὐτὴ δὲν μπορεὶ παρὰ σὰ φόβον νὰ τὴν ἐκφράξῃ.

Πάρτε τώρα καὶ διαβάστε τὴς κυβερνητικὰς καὶ ἀντιβενιζελικὰς ἐφημερίδες ὁπῶε ἀπὸ τὸ πέσιμο τοῦ Βενιζέλου καὶ μερικὰς κ' ἀπὸ πολὺ προτύτερα, ὄχτε καὶ μερικὰ ἄρθρα στὸ «Νουμά», ἔπως τὸ «Οἱ προστάτες μας» στὸ τελευταῖον φύλλο. Τί κάνουν, ἔστω ἀπὸ ὄχι πολὺ συχνὰ διαλείμματα, ἔπου τοὺς ἔρχεται ἡ φρόνησι; Οἱ Α—Ω, ἔταν κρίνουν τὴς ἀντίπαλας κινήσεις,

ζητᾶνε νὰ δημιουργήσουνε κατάπληξη μπρὸς στή γερμανικὴ ὀργάνωση κ' ἐπιστήμη, καὶ τὸ μεγαλεῖο καὶ δίχως καμμίαν ἀνάγκη ριψοκινδυνεύουσε προφητείες στὸν τύπο γιὰ γερμανικοὺς θριάμβους καὶ παρουσιάζουσι τὶς γερμανικὲς ἐπιτυχίες μὲ τέτοιον τρόπο, ὥστε νὰ φαίνονται πὼς καὶ ταυτιὰ τους ἀκόμη γελᾶνε, σὰ νὰ εἶταν γερμανοὶ οἱ ἴδιοι καὶ σὰ νὰ τᾶνε δικές τους οἱ ἐπιτυχίες, καὶ ἀπολαβαίνουνε τὸ σκᾶκι τοῦ πολέμου ξεχνώντας τὰ ἑλληνικὰ βᾶσανα. Ἄλλος καιπέρα ξελαρυγγιάζεται γιὰ νὰ μᾶς πῆ πὼς τὰ συμφέροντά τους μόνο σπρώξανε τὶς Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ σ' ἕτι καλὸ μᾶς κάμανε ὡς τώρα — ἔστω, τὰ συμφέροντά τους, ποὺ δὲν εἶναι καθόλου σωστὴ πέρα ὡς πέρα, μὰ τέλος πάντων δὲ χρωστᾶμε καὶ λίγη εὐγνωμοσύνη, κυρὰ « Ἀκρόπολη »; — γι' αὐτὸ καὶ στὸ κοντινὸ μέλλον, κι ἂν δὲ συμπελεμήσουμε, ἂν εἶναι συμφέρο τους, θὰ μᾶς μεγαλώσουνε — Σπολλάτη! — Ἄλλος χρωματίζει ὅσο ζωηρότερα μπορεῖ τὴν ἁ συμφωνία μεταξὺ τους. Ἄλλος κατεβάζει Ρωσικοὺς χειμάρρους, γιὰ νὰ μᾶς φυσῆξῃ δυσπιστία. Ἄλλος δείχνει χαρὰ ποὺ δὲν κρύβεται κάτω ἀπ' τὰ μὲ μῆς πῆχης γράμματα γραφόμενά του γιὰ τὶς καταστροφές τοῦ συμμαχικοῦ στόλου στὰ Δαρδανέλλια. Ἄλλοι λένε πὼς μᾶς ἐκδιάζουσι οἱ Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ. Ἄλλος βρίζει τὴν Ἀγγλία. Ἄλλος — τρανὸς πολιτικὸς συμπολιτευόμενος — τὴν ἐσυγκρίνει καὶ τὴ βγάζει « τὸ οὐσιαστικὸ ἀνιθικώτερο Κράτος ποὺ παρουσιάζει σήμερον ὁ κόσμος » (Βλέπετε, δὲν ὑπάρχει πειὰ Τουρκία, τὰ φτείασαμε ἕλα τὰ τραγικά μὲ τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ μὲ τὸ χάλι μας κ' ἔμεινε νὰ ἡθικέψουμε τὴν Ἀγγλία. Καὶ γιατί ἄραγε εἶναι τὸ ἀνιθικώτερο κράτος τοῦ Κόσμου;) Ἄλλος — ὄχι ἄλλος, ὁ ἴδιος — εἰρωνεύεται τὸν τίτλο προστάτες στὶς Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ, λέει πὼς μᾶς ἐκδιάζουσι, ρωτᾶει ἂν θὰ βρεθῆ κανεὶς Ρωμαῖός ποὺ θὰ διστάσῃ, ἔταν μᾶς παραδιᾶσουν τὴν οὐδετερότη (μαζὶ μπλέκεται δῶ καὶ τὸ κουτσούρεμά μας γιὰ χάρι τῆς Βουργαρίας, μὰ μὲι χωρίζουμε τὰ πράματα), νάντισταθῆ καὶ νὰ θυσιαστῆ μαζὶ μ' ἕλο τὸ Κράτος σὴν τὸ Βέλγιο (Γὼ θὰ διστάσω, μὰ ὁ ἴδιος πὼς δὲ θυσιάστηκε ἀκόμη, ἀφοῦ στὸ ἴδιο ἄρθρο ἀπέδειξε ὅτι παρχιᾶστηκε ἢ ἀγαπημένη οὐδετερότη;) καὶ συμβουλεύει νὰ δείξουμε τὸ μπόδι μας στὴν Ἀντάντ καὶ νὰ τῆς ποῦμε « μολὼν λαθέ ». — Νά, Ρωμαῖός μὴ φορᾶ! Ὅχι νὰ ἐπιδιώξουμε τὴν ἐθνικὴ σωτηρία καὶ τὸ συμφέρο μας μὲ κάποιον κίνδυνον καὶ μὲ κάποιες θυσίες, κι ἂν τᾶθρουσι ἀνάποδα, νὰ κутτάξουμε νὰ ξεμπλέξουμε ὅσο μποροῦμε ἀκέραιοι, παρά, νὰ δώσουμε μούντζες καὶ τύφλες σ' ἑλληνισμοὺς καὶ ὄνειρα ἐθνικὰ καὶ ἀποκατάσταση, νὰ κάτσουμε στ' αὐγά μας, κι ἂν μᾶς παραδιᾶσουν τὸ κοτέτσι μας, νὰ καοῦμε μαζὶ του πολεμώντας, μὲι τὰ πετεινάριτ, μ' ὅλες τὶς ἀλεπούδες καὶ τὶς ἀρκούδες τοῦ κόσμου ἄσπρες καὶ μαύρες: Δὲν εἶναι λαμπρὴ πολιτικὴ; Μόνο σάμπως ὅλη τούτη ἢ παλληγκαριὰ εἶναι τρανὸ χωρατό, ποὺ δὲν περιμένει νὰ ληθῆψῃ κείνος ποὺ τὴ δείχνει.

Ἄλλος — γιὰ τὶς κυβερνητικὲς ἀνακοινώσεις πειά, γιὰ τὸ χαρακτηρισμὸ τῆς Μικρῆς Ἀσίας κτλ. κτλ. « τοῦ, Κύριε, φυλακῆν τῷ στόματί μου ».

Μὰ τέλος πάντων, θὰ μοῦ πῆ κανεὶς, θὰ εἶναι εἰδωλά μας οἱ Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ καὶ δὲ μποροῦμε νὰ ποῦμε καὶ κάνα λόγο παραπάνου γι' αὐτές, νὰ συζητήσουμε, νὰ κρίνουμε, νὰ μαλλώσουμε, νὰ χτυπάμε, νὰ φωνάζουμε; Σεμένες καλῆς γριες θὰ γίνουμε ἀντίκρουτους καὶ τὸ μυαλό μας θὰ πάψῃ νὰ ἐνεργῆ;

Κάθε ἄλλο λέω. Μὰ δῆτε πρῶτα πὼς μαζὶ μ' αὐτές χτυπάμε καὶ βρίζουμε καὶ ζημιώνουμε καὶ τὸν ἑαυτὸ μας, ἔπως δὲ διστάζουσι καθόλου νὰ τὸ κάνουν οἱ ἀντιβενιζελικοί, ποὺ βρίζουσι τὸν Ἑλληνισμὸ καὶ τὰ ὄνειρά του. Μὰ λέω πὼς ἡ ἀνεξαρτησία ἔχει καὶ κάπια σύνορα. Καὶ λέω ἀκόμη πὼς τὸ κάθε πρᾶμα διαφέρει μὲ τὸν τρόπο ποὺ θὰ τὸ πῆς καὶ μὲ τὴν ἐχτρικὴ ἢ φιλικὴ διάθεσι ποὺ θὰ δείχνῃς καὶ κατὰ τὴν ὥρα ποὺ θὰ διαλέξῃς νὰ τὸ πῆς. Καὶ κάθε γεγονός δὲν κρίνεται ἀπόλυτο, παρὰ σχετικὰ πάντα. Ἡ παραδιᾶσι τοῦ Βελγίου ἀπ' τὴ Γερμανία δὲ μπορεῖ νὰ συγκριθῆ μὲ τὴν παραδιᾶσι τῶν νησιῶν μας ἀπὸ τὴν Ἀντάντ. Ἐμεῖς τὴν ἐδεχτήκαμε μονάχοι μας τὴν παραδιᾶσι καὶ δὲ μᾶς πονεῖ, γιὰτὶ εἴμαστε φίλοι τῆς Ἀντάντ, θέλομε νὰ τὴν εὐκολόνουμε, θέλομε τὰ πιτύχη τὸ σκοπό τῆς, ποῦναι καὶ σκοπός μας, σκεφτοῦμαστε καὶ σύμπραξῆ, πρᾶμα ποὺ δὲ συμβαίνει διόλου μὲ τὸ Βέλγιο, ποὺ τὸ παραδιᾶσε τὸ γερμανικὸ χτήνος, κείνο τὸ χτήνος, π' ἄρχισε καὶ τὸν πόλεμον. Ἡ Ἀντάντ, τὸ κάτω τῆς γραφῆς ἀκόμη καὶ τὶς ἴδιες μέθοδες ἂν μεταχειριστῆ, βρίσκειται σ' ἄμυνα καὶ θὰ κριθῆ ἄλλοιῶς.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ, θέλω νὰ συμπεράνω ἐδωπέρα, κείνο ποὺ καὶ ἄδικα κι ἀντίθετα μὲ τὸ ἑλληνικὸ συμφέρο κρίνουσι ἔπως ἀραδιάσαμε, κείνοι ποὺ κλωτσᾶνε δῶθε κείθε δίχως νὰ τοὺς καίγεται καρφί, ἢ ἔχασαν τὴ ρωμείκη ψυχὴ τους καὶ δὲν εἶναι, δὲ μπορεῖ νάναϊ, ἑλληνοί — οὔτε καὶ γερμανοί, παρὰ οὐδέτεροι — ἢ βάζουσι τὸ ἀτομικὸ συμφέρο τους πάνου ἀπ' τὸ ἔθνικο, καὶ ζητᾶνε νὰ κερδίσουσι μὲ τὸ φέροσμά τους, κι αὐτοὺς ἀποφεύγω νὰ τοὺς χαρακτηρίσω, ἢ σὲν εἶναι φωτισμένοι, δὲν ξέρουσι τί τοὺς γίνεται. Ἄν δὲν εἶν' ἕνα ἀπ' αὐτὰ — ὅσο ἢ προϋπόθεσί μας εἶναι σωστὴ, ἔτι τὸ ἑλληνικὸ συμφέρο συνταυτίζεται μὲ τῆς Ἀντάντ, πρᾶμα ποὺ τὸ μολογαεὶ συμπολίτεψῃ, κι ἀντιπολίτεψῃ, Βενιζελικός καὶ ἀντιβενιζελικός τύπος — τότες τί ἄλλο μπορεῖ νάναϊ;

Ο ΑΛΕΞΗΦΟΣ ΜΟΥ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ

— Στὸ ἐρχόμενον φύλλο θὰ δημοσιεύουμε ἕνα δῆγμα τοῦ Γερμανοῦ Keller « Τρανήμ ἕλο στὸ δρόμο », μεταφρασμένο ἀπὸ μίαν ἀνώνημ μὰ γνωστὴ δημοσιογρά.